

MARC 21 สำหรับวัสดุแผนที่

MARC 21 FOR MAP MATERIALS

วิมล มนรัตน์ *

แผนที่ หมายความว่าตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หน้า 744 หมายถึง น. แบบที่เขียนย่อจากพื้นดิน บอกแม่น้ำ ฝั่งทะเล และอื่นๆ

ขอบเขต

วัสดุแผนที่ ครอบคลุมแผนที่ทุกประเภท ที่แสดงส่วนต่าง ๆ ของพื้นผิวโลก ซึ่งอาจแสดงข้อมูลเกี่ยวกับทำเลที่ตั้งของสถานที่ ทรัพยากร ภูมิประเทศ ภูมิอากาศ เส้นทางคมนาคม เป็นต้น

แหล่งข้อมูลที่ใช้ลงรายการ วัสดุแผนที่

1. ตัววัสดุแผนที่โดยตรง สำหรับแผนที่ที่ประกอบด้วยส่วน 1 แผ่น ซึ่งเป็นลักษณะทางกายภาพแยกกันหลายส่วนให้ถือว่าทุกส่วนคือตัววัสดุแผนที่
2. ภาชนะบรรจุ เช่น กระเป๋าใส่ ปก ซอง หรือ กล่อง ถ้าไม่สามารถหาข้อมูลจากแหล่งสำคัญของข้อมูลได้ให้ใช้ข้อมูลจากวัสดุประกอบที่เป็นเอกสารหรือแผ่นพับรายละเอียดการลงรายการของระเบียบบรรณานุกรม

USMARC ระเบียบบรรณานุกรมประกอบด้วยเขตข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้

ป้ายระเบียบ (Leader)

เป็นเขตข้อมูลแรกของระเบียบบรรณานุกรมมีความยาวคงที่ 24 ตัว คือ ตำแหน่งที่ 00-23 ป้ายระเบียบประกอบด้วยข้อมูลที่เป็นตัวเลขหรือรหัสแทนค่าที่ใช้สำหรับการประมวลผลของระเบียบมีรายละเอียด ดังนี้

* บรรณารักษ์ 6 ฝ่ายเทคนิคสารสนเทศ สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยทักษิณ

ตำแหน่งที่ 00-04 Logical record length

เป็นส่วนที่ระบุความยาวของอักขระทั้งหมดของระเบียบซึ่งรวมทั้งอักขระตั้งแต่ป้ายระเบียบตลอดจนถึงเครื่องหมายสิ้นสุดระเบียบ

ตำแหน่งที่ 05 Record status

เป็นส่วนที่บอกสถานภาพของระเบียบประกอบด้วยรหัสที่เป็นอักษร 1 ตัว ซึ่งแสดงถึงความสัมพันธ์ของระเบียบกับแฟ้มข้อมูลรหัสที่ใช้ ได้แก่

a - Increase in encoding level เป็นรหัสที่แสดงให้เห็นว่าระดับของการลงรายการที่ปรากฏในตำแหน่งที่ 17 ของ leader มีการเปลี่ยนแปลงการลงรายการในระดับที่สูงขึ้น เป็นการแสดงถึงการเพิ่มระดับการลงรายการ เช่น เคยลงรายการในระดับเบื้องต้นซึ่งใช้รหัส 5 ใน leader/17 ต่อมาได้เพิ่มเติมรายการให้สมบูรณ์ขึ้น รหัสใน leader/17 เปลี่ยนเป็น b รหัสสถานภาพจะใช้ a

c - Corrected on revised เป็นรหัสที่แสดงว่ามีการเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมรายละเอียดในระเบียบ แต่ไม่ใช่เป็นการเพิ่มระดับการลงรายการ

d - Deleted เป็นรหัสที่แสดงสถานภาพว่าเป็นระเบียบที่ถูกลบออก

n - New เป็นรหัสที่แสดงสถานภาพว่าเป็นระเบียบใหม่

p - Increase in encoding level from prepublication เป็นรหัสที่แสดงสถานภาพของระเบียบที่มีการเปลี่ยนแปลงระดับการลงรายการจาก prepublication (จาก leader/17) เป็นรายการที่สมบูรณ์ขึ้น

ตำแหน่งที่ 06 Type of record

เป็นตำแหน่งที่ใช้บันทึกรหัสตัวอักษร 1 ตัว ที่บอกประเภทของระเบียบซึ่งแบ่งได้เป็นหนังสือ/เอกสาร ต้นฉบับตัวเขียน จดหมายเหตุ ดนตรี แผนที่ โสตทัศนวัสดุ อุปกรณ์ชุด

รหัสที่ใช้แทนประเภทระเบียบวัสดุแผนที่ประกอบด้วย

e - Printed cartographic material

รหัสที่ใช้สำหรับระเบียบที่เป็นแผนที่ฉบับพิมพ์หรือวัสดุย่อยส่วนของแผนที่ฉบับพิมพ์

f - Manuscript cartographic material

รหัสที่ใช้สำหรับระเบียบที่เป็นแผนที่ฉบับตัวเขียนหรือวัสดุย่อยส่วนของแผนที่ฉบับ

ตัวเขียนตำแหน่งที่ 07 Bibliographic level

เป็นรหัสอักษร 1 ตัว ที่บอกถึงระดับบรรณานุกรม ได้แก่

m - Monograph

รหัสแทนเอกสารที่มีเนื้อหาเดียวไม่ว่าจะเป็นเล่มเดียว แผ่นที่เดียว ตันฉบับตัวเขียน หรือมีหลายเล่มจบ แผ่นเสียงที่มีหลายร่อง

ตำแหน่งที่ 08 Type of control

รหัสที่ใช้

๖ - No specified type of control

รหัสที่ไม่ระบุประเภทของการควบคุมของเอกสารที่กำลังทำรายการ

α - Archival control

รหัสที่ระบุว่าเป็นเอกสารที่มีการควบคุมซึ่งหมายถึงมีการจัดการเป็นพิเศษและอาจมีการจำกัดการใช้ วัสดุทุกรูปแบบ สามารถจัดเป็นวัสดุประเภทที่มีการควบคุมเอกสาร

ตำแหน่งที่ 09 Undefined

ไม่ระบุใช้ ๖

ตำแหน่งที่ 10 Indicator count

เป็นตำแหน่งที่บอกจำนวนตัวบ่งชี้ในแต่ละเขตข้อมูลใน USMARC จะกำหนดให้ 2 ตำแหน่งแรกของข้อมูลเป็นตัวบ่งชี้ ฉะนั้น indicator count จึงเป็น 2 เสมอ

ตำแหน่งที่ 11 Subfield code count

เป็นตำแหน่งที่บอกถึงจำนวนของรหัสเขตข้อมูลย่อยใน USMARC ประกอบด้วยเครื่องหมาย น และอักษรตัวพิมพ์เล็กหรือตัวเลข ดังนั้นจำนวนของรหัสเขตข้อมูลย่อยจึงเป็น 2 เสมอ

ตำแหน่งที่ 12-16 Base address of data

เป็นตำแหน่งที่บอกผลรวมความยาวของป้ายระเบียบโดยเริ่มจากอักขระตัวแรกของเขตข้อมูลควบคุมเขตแรก รวมกับนามานุกรมเขตข้อมูลและเครื่องหมายสิ้นสุดเขตข้อมูลที่อยู่ส่วนท้ายของนามานุกรมเขตข้อมูล ถ้ามีไม่ครบ 5 หลัก ตัวเลขจะขยับขีดขวา โดยมี 0 ข้างหน้า ให้ครบ 5 หลัก เช่น 00676

ตำแหน่งที่ 17 Encoding level

เป็นรหัสที่บอกถึงระดับความสมบูรณ์ของการลงรายการบรรณานุกรม รหัสนี้อาจเป็นตัวเลขหรือตัวอักษร 1 ตัว ได้แก่

๖ - Full level

เป็นระดับที่สมบูรณ์ที่สุด รายละเอียดที่ใช้ในการลงรายการได้มาจากการสำรวจจากตัวเล่ม สำหรับวารสารจะต้องมีการสำรวจอย่างน้อยที่สุด 1 ฉบับ จึงจะถือว่าเป็นรายการที่สมบูรณ์ได้

1 - Full level, materials not examined

เป็นระดับการลงรายการที่สมบูรณ์มากแต่รายละเอียดที่ใช้ลงรายการไม่ได้มาจากการสำรวจตัวเล่มจริง ตัวอย่างเช่น ได้มาจากบัตรรายการ โดยมากใช้ในการปรับเปลี่ยนข้อมูลเก่าจากบัตรรายการ

5 - Partial (preliminary) level

เป็นระดับการลงรายการบางส่วนในระดับเบื้องต้น เป็นระเบียบที่อยู่ระหว่างการดำเนินการยังไม่เสร็จสมบูรณ์

7 - Minimal level

เป็นระเบียบที่มีรายละเอียดอยู่ในระดับต่ำ หน่วยงานที่ลงรายการถือว่าระเบียบนั้นเสร็จสมบูรณ์แล้ว

8 - Prepublication level

เป็นระเบียบที่จัดทำขึ้นก่อนที่วัสดุจะถูกพิมพ์เป็นตัวเล่ม

u - Unknown

ไม่สามารถบอกระดับของการลงรายการได้

z - not applicable

ไม่ระบุระดับการลงรายการ

ตำแหน่งที่ 18 Descriptive cataloging form

เป็นรหัส 1 ตัว ซึ่งอาจเป็นตัวเลขหรือตัวอักษรก็ได้ที่บอกให้ทราบว่าระเบียบนั้นได้ลงรายการตาม AACR 2 หรือใช้ตามกฎของ ISBD รหัสที่ใช้ประกอบด้วย

๖ - Non-ISBD

ใช้สำหรับระเบียบที่ไม่ได้ลงรายการตามหลักเกณฑ์การลงรายการและเครื่องหมายตาม ISBD

a - AACR 2

ใช้สำหรับระเบียบที่ลงรายการตามหลักเกณฑ์การลงรายการของ AACR 2 และคู่มือการลงรายการที่อิง AACR 2

i - ISBD

ใช้สำหรับระเบียบที่ใช้ตามกฎการลงรายการขั้นต่ำของ ISBD

ตำแหน่งที่ 19 Linked record requirement

เป็นรหัสที่บอกให้ทราบว่าข้อมูลที่อยู่ในเขตข้อมูลเชื่อมโยง (76X-7XX) สามารถนำไปใช้ได้โดยไม่ต้องเข้าถึงระเบียบงานจริงที่เกี่ยวข้องหรือไม่

- related record not required

ใช้เมื่อ

1. ไม่มีเขตข้อมูลเชื่อมโยง (76X-78X)
2. ทุกเขตข้อมูลเชื่อมโยงในระเบียบมีข้อมูลหรือมีหมายเหตุของรายการที่เชื่อมโยง(เขตข้อมูล 580)
3. มีเขตข้อมูลเชื่อมโยงซึ่งอาจมีข้อมูลพื้นฐานหรือไม่ก็ได้ แต่ไม่มีเขตข้อมูลที่เป็นหมายเหตุ

r - related record required

ใช้เมื่อ

1. เขตข้อมูลเชื่อมโยง (76X-7X8) (อย่างน้อยที่สุด 1 เขตข้อมูล) ไม่มีข้อมูลพื้นฐาน
2. ไม่มีเขตข้อมูลหมายเหตุเกี่ยวกับการเชื่อมโยง (เขตข้อมูล 580)
3. เขตข้อมูลเชื่อมโยงมีเลขควบคุมระเบียบของรายการที่เกี่ยวข้องอาจมีหรือไม่มีเขตข้อมูลสนับสนุน เช่น ≠g เป็นต้น

ตำแหน่งที่ 20 Length of field length

เป็นตำแหน่งที่ระบุความยาว หรือจำนวนตำแหน่งที่แสดงความยาวของเขตข้อมูลที่ระบุในนามานุกรมเขตข้อมูล ซึ่งมีทั้งหมด 4 หลัก ดังนั้นความยาวของความยาวของเขตข้อมูลจึงเป็น 4 เสมอ

ตำแหน่งที่ 21 Length of starting character

เป็นตำแหน่งที่ระบุความยาวของตำแหน่งเริ่มต้นหรือจำนวนที่แสดงตำแหน่งเริ่มต้นของเขตข้อมูลที่ระบุในนามานุกรมเขตข้อมูล มีทั้งหมด 5 หลัก ความยาวของตำแหน่งเริ่มต้น จึงเป็น 5 เสมอ

ตำแหน่งที่ 22 Length of implementation

ใน USMARC ไม่มีส่วนนี้ จึงเป็นเลข 0

ตำแหน่งที่ 23 Undefined

ไม่ระบุ ใช้ 0 เสมอ

007 Physical Description (ลักษณะทางกายภาพ)

ใช้บันทึกรหัสที่บอกลักษณะทางกายภาพตามประเภทของวัสดุ โดยมีการกำหนดตำแหน่งที่แน่นอน คือ

007/00 Category of material (ประเภทวัสดุ)

รหัสที่ใช้

a - Map

007/01 Specific material designation (ลักษณะของวัสดุ)

รหัสที่ใช้

g - Diagram แผนที่แบบแผนภาพ ใช้แสดงลักษณะที่สำคัญ เช่น แสดงวิธีการกำหนดเส้นรุ้ง เส้นแวง หรือเป็นรูปภาพแบบภาพเขียน

j - Map แผนที่ มีลักษณะเป็นแผ่นแบบราบเหมือนกับรูปภาพของโลก

k - Profile แผนที่แบบโครงร่าง ไม่มีคำอธิบายใดๆ นอกจากมาตราส่วนและเส้นกั้นอาณาเขต

q - Model แผนที่สามมิติ แสดงให้เห็นถึงสภาพความสูงต่ำของพื้นที่ ซึ่งอาจแสดงด้วยสีหรือ ภาพสามมิติ

r - Remote-sensing image แผนที่แบบภาพสัมผัสระยะไกล ที่บันทึกภาพภูมิประเทศหรือข้อมูลด้านทรัพยากรด้วยสัญญาณดิจิตอลจากระยะไกลโดยใช้ดาวเทียม

s - Section แผนที่แบบแยกส่วน แสดงพื้นผิวในรูปแนวตั้งและแยกแสดงเฉพาะส่วนซึ่งอาจจะอยู่ในรูปของโครงร่างภายในแบบตัดขวางหรือแบบจำลองก็ได้

y - View แผนที่แบบทัศนียภาพ ใช้ภาพวาดหรือภาพถ่ายแสดงตำแหน่งแห่งที่ต่างๆ ซึ่งอาจเป็นภาพแนวนอนหรือภาพจากเบื้องสูงก็ได้

z - Other แผนที่ชนิดอื่นนอกเหนือจากที่มีรหัสระบุ เช่น หนังสือแผนที่ (Atlas) คือ รวมเย็บเป็นเล่มเหมือนหนังสือ

007/02 Original versus reproduction aspect (รูปแบบการผลิต จะเป็นต้นฉบับหรือถ่ายสำเนา)

รหัสที่ใช้

f - Facsimile เป็นรหัสใช้สำหรับการผลิตที่ทำสำเนาจากต้นฉบับและรูปแบบเหมือนต้นฉบับ

o - Original ฉบับต้นฉบับ

r - Reproduction เป็นรหัสใช้สำหรับลักษณะการผลิตที่ทำสำเนาแต่รูปแบบแตกต่างจากต้นฉบับ เช่น การทำไมโครฟิล์มที่ถ่ายข้อมูลจากต้นฉบับที่เป็นหนังสือพิมพ์

u - Unknown ไม่สามารถระบุรูปแบบการผลิตได้

007/03 Color (สีสำหรับการผลิตวัสดุ)

รหัสที่ใช้

a - One color ใช้เพียงหนึ่งสีในการผลิต เช่น ประเภทขาวดำ

c - Multicolored มีหลายสีประกอบกัน

007/04 Physical medium (ชนิดของวัสดุที่ใช้สำหรับผลิตแผ่นที่)

รหัสที่ใช้

a - Paper แผ่นที่ที่ผลิตด้วยกระดาษ

b - Wood แผ่นที่ที่ผลิตด้วยไม้

c - Stone แผ่นที่ที่ผลิตด้วยหิน

e - Synthetic แผ่นที่ผลิตด้วยวัสดุที่ประกอบขึ้นด้วยกระบวนการทางเคมี เช่น พลาสติก,

เรซิน

f - Skin แผ่นที่ที่ผลิตด้วยหนังสัตว์

g - Textiles แผ่นที่ที่ผลิตด้วยสิ่งทอ

p - Plaster แผ่นที่ที่ผลิตด้วยปูน

u - Unknown แผ่นที่ที่ไม่สามารถระบุได้ว่าผลิตด้วยวัสดุชนิดใด

z - Other แผ่นที่ที่ผลิตด้วยวัสดุที่นอกเหนือจากที่ให้รหัสมา

007/05 Type of reproduction (รูปแบบของการทำสำเนา)

รหัสที่ใช้

f - Facsimile แผ่นที่ที่ผลิตเป็นฉบับถ่ายสำเนาจากต้นฉบับและรูปแบบเหมือนต้นฉบับ

n - Not applicable แผ่นที่ที่ไม่ระบุลักษณะการทำสำเนา

u - Unknown แผ่นที่ที่ไม่สามารถระบุรูปแบบการทำสำเนาได้

z - Other แผ่นที่ที่มีรูปแบบการผลิตแตกต่างจากรหัสที่ให้มาข้างต้น

007/06 Production / reproduction details (รายละเอียดเกี่ยวกับการผลิต / การทำสำเนา)

รหัสที่ใช้

a - Photocopy, blue line print แบบพิมพ์ของแผนที่ ร้างแผนที่ รูปถ่ายทางอากาศ ที่ทำโดยวิธีการอัดสำเนาเป็นลายเส้นสีฟ้าใช้ในกรรมวิธีการแยกสีและการแยกประเภทรายละเอียดแผนที่

b - Photocopy แผนที่ที่ผลิตในรูปแบบการถ่ายเอกสาร

d - Film แผนที่ที่ผลิตในรูปแบบของภาพถ่ายสำหรับเป็นต้นฉบับ

u - Unknown แผนที่ที่ไม่สามารถระบุรายละเอียดเกี่ยวกับการผลิตได้

z - Other แผนที่ที่มีรายละเอียดการผลิตที่นอกเหนือจากรหัสที่ให้มา

007/07 Positive / negative aspect (เป็นลักษณะของภาพหรือแผ่นฟิล์ม)

รหัสที่ใช้

a - Positive (การถ่ายรูป) รูปถ่ายที่แสดงลักษณะความแตกต่างของการส่องสว่างของจุดภาพเหมือนกับการมองเห็นภาพของดวงตาตามปกติ

b - Negative (การถ่ายรูป) ฟิล์มที่ทำการถ่ายรูปแล้ว

m - Mixed polarity เป็นการรวมภาพหลายรูปแบบ

n - Non applicable รหัสที่ให้ใช้สำหรับรูปแบบอื่นที่นอกเหนือจากการถ่ายและฟิล์ม

008 Fixed-Length Data Elements (ส่วนข้อมูลความยาวคงที่)

เป็นเขตข้อมูลที่มีความยาวคงที่ 40 ตำแหน่ง ใช้ในการบันทึกรหัสของข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับ

ระเบียบหรือลักษณะพิเศษทางบรรณานุกรม เพื่อใช้ในการสืบค้นและจัดการข้อมูล

- ตำแหน่งที่ไม่ใช้หรือไม่มีกำหนดให้ใส่

- ตำแหน่งที่มีการกำหนดรหัสแต่ผู้ทำการบันทึกข้อมูลไม่บันทึกข้อมูลให้ใช้ !

008/00-05 Date entered on file (วันที่บันทึกข้อมูล)

ใช้สำหรับบันทึกวันที่ที่บันทึกข้อมูลเข้าเป็นครั้งแรก ประกอบด้วย ตัวเลข 6 ตัว ในรูปแบบ yy mm dd

yy = ตัวเลข 2 ตัว สุดท้ายของปี

mm = ตัวเลข 2 ตัว ของเดือน

dd = ตัวเลข 2 ตัว ของวัน

ตัวอย่าง

050617 (June 17, 2005)

008/06 Type of date / Publication status (ประเภทของปีพิมพ์หรือสถานภาพของสิ่งพิมพ์)

ใช้รหัสที่เป็นอักษร 1 ตัว แสดงประเภทของปีพิมพ์โดยได้ข้อมูลจากปีพิมพ์ที่ปรากฏในเขตข้อมูล 008/07-10 (Date 1) และ 008/11-14 (Date 2)

รหัสที่ใช้ประกอบด้วย

c - Actual date and copyright date

ใช้ในกรณีที่วัสดุมีทั้งปีที่ผลิตและปีลิขสิทธิ์ ให้บันทึกข้อมูลของปีที่ผลิตใน 008/07-10 และบันทึกข้อมูลปีลิขสิทธิ์ใน 008/11-14

ตัวอย่าง

008/06 c

008/07-10 1970

008/11-14 1958

260 $\text{bb} \neq$ a New York : $\neq$ b Time Life Books, $\neq$ c 1970, c1958.

d - Dead status

สำหรับวัสดุที่มีปีที่ผลิตที่ละเอียด โดยใช้รหัส d เป็นรหัสแสดงปีที่ผลิตที่ละเอียด คือ มีรายละเอียดของเดือน หรืออาจมีวันด้วย นอกเหนือจากรายละเอียดของปีที่ผลิตใน 008/07-10 ในเขตข้อมูล 008/11-14 บันทึกข้อมูลของเดือนและวันในรูปแบบ mmdd ถ้าเป็นวัสดุที่ต้องลงข้อมูลเกี่ยวกับวันที่ผลิต แต่ในวัสดุไม่ได้ระบุให้ใช้ bb แทนวัน เช่น รายละเอียดสำหรับสต็อควัสดุใช้กับรายการโทรทัศน์ซึ่งลงรายการของวันที่ออกอากาศ

ตัวอย่าง

008/06 d

008/07-10 1976

008/11-14 1106

260 $\text{bb} \neq$ a U.S. : $\neq$ b Triangle Film Corp., $\neq$ c Nov. 1976.

m - Multiple dates

รหัส m แสดงว่าใน 008/07-10, 008/11-14 เป็นช่วงปีที่ผลิตของวัสดุที่มีหลายตอนใน 008/07-10 เป็นปีที่เริ่มต้นผลิตใน 008/11-14 เป็นปีที่สิ้นสุดการผลิต นอกจากนี้รหัส m ยังใช้กับรายการเดี่ยวที่ใช้เวลาผลิตนานกว่า 1 ปี เช่น พกภาพวาด

ตัวอย่าง

008/06 m

008/07-10 1972

008/11-14 1975

260 **๖๖** ≠ a Paris : n b Editions du Corf., ≠ c 1972-1975.**q - Questionable date**

ใช้ในกรณีที่ไม่นั่นในว่าผลิตปีใดแน่ แต่พอจะทราบช่วงเวลาว่าอยู่ในช่วงปีใด เช่น 1963 และ 1966 ให้บันทึกข้อมูลของปีแรกที่เป็นไปได้ใน 008/07-10 และปีที่ล่าสุดที่เป็นไปได้ใน 008/11-14

ตัวอย่าง

008/06 q

008/07-10 1963

008/11-14 1966

260 **๖๖** ≠ a New York : ≠ b Hippccrene Books, ≠ c [between 1963 and 1966].

r - Reprint / reissue date and original date

ใช้แสดงว่าใน 008/07-10 เป็นปีที่ผลิตใหม่และ 008/11-14 เป็นปีที่ผลิตต้นฉบับ ถ้าไม่ทราบปีที่ผลิตต้นฉบับใน 008/11-14 ใช้

ตัวอย่าง

008/06 r

008/07-10 1983

008/11-14 1857

260 **๖๖** ≠ a Boston : ≠ b [S.n., ≠ c 1983?]

500 **๖๖** ≠ a Original vession : Pittsburg, Pa. : W'm Schuchman & Bro. Lith., [1857].

500 **๖๖** ≠ a Reprinted form Green Howard's Gazette.**s - Single known date / probable date**

ใช้ในกรณีที่ปีผลิต เผยแพร่ วางตลาด ประมวลผล เป็นปีเดียวกัน ลงปีพิมพ์ใน 008/07-10 ส่วนใน 008/11-14 ใช้ b ปีพิมพ์เดียวอาจเป็นปีที่แน่นอน ปีโดยประมาณปีที่ได้จากการคาดคะเน

ตัวอย่าง

008/06 S

008/07-10 1966

008/11-14

260 ~~bb~~ ≠ a New York : ≠ b S.R.A., ≠ c 1966

008/07-10 Date 1 (ปีพิมพ์ 1)

ใช้สำหรับบันทึกปีพิมพ์ตามรหัสประเภทของปีพิมพ์หรือสถานภาพของสิ่งพิมพ์การพิจารณา
ลงรายการปีพิมพ์ในตำแหน่ง 07-10 ขึ้นอยู่กับการเลือกรหัสประเภทของปีพิมพ์ในเขตข้อมูล 008/
06 ดูตัวอย่างการลงรายการปีพิมพ์ใน 008/06 ไม่ควรใช้เครื่องหมายเพราะข้อมูลในตำแหน่งนี้
ใช้ในการสืบค้นและป้องกันการซ้ำซ้อนในหลายๆ ระบบ แต่ถ้ามีการใช้ต้องใช้ทั้ง 4 ตำแหน่ง

008/11-14 Date 2 (ปีพิมพ์ 2)

ใช้สำหรับบันทึกปีพิมพ์ตามรหัสประเภทของปีพิมพ์หรือสถานภาพของสิ่งพิมพ์ การ
พิจารณาการลงรายการปีพิมพ์ในตำแหน่ง 11-14 ขึ้นอยู่กับการเลือกรหัสประเภทของปีพิมพ์ในเขตข้อมูล
008/06 ดูตัวอย่างการลงรายการปีพิมพ์ใน 008/06 ถ้าไม่ต้องการใส่ข้อมูลในตำแหน่งนี้ใช้

008/15-17 Place of publication, production, or execution (สถานที่พิมพ์)

เป็นรหัสตัวอักษร 2-3 ตัวที่แสดงถึงสถานที่พิมพ์ที่ผลิต โดยใช้รหัสตาม MARC Code
List for Countries ของ Library of Congress รหัสนี้เกี่ยวกับข้อมูลในเขตข้อมูล 260
(Publication, Distribution, etc) ถ้ามีสถานที่พิมพ์มากกว่า 1 แห่ง จะใช้ตามข้อมูลของเขต
ข้อมูลย่อย ≠ a ในเขต ข้อมูล 044 (Country of producer code) ไม่ควรใช้เครื่องหมาย
เพราะข้อมูลในตำแหน่งนี้ใช้ในการ สืบค้นและป้องกันการซ้ำซ้อนในหลายๆ ระบบ

กรณีที่เป็นวัสดุที่นำมาพิมพ์ใหม่ในขนาดเท่ากับต้นฉบับที่เป็นฉบับพิมพ์ รหัสที่ใช้ขึ้นอยู่กับ
กับชื่อหน่วยงานตามกฎหมายซึ่งเป็นผู้จัดพิมพ์ไม่ขึ้นกับชื่อหน่วยงานตามกฎหมายของต้นฉบับ

หลักเกณฑ์การลงรายการ

กรณีที่มีรหัสไม่ถึง 3 ตัว ให้ขีดซ้ายตำแหน่งที่ไม่มีรหัสใช้ b เช่น ja b

008/15-17 nyu

260 ~~bb~~ ≠ a [New York] : ≠ b Gardner & Co., ≠ c 1899.

008/15-17 ja b

260 ~~bb~~ ≠ a Tokyo : ≠ b Shobido & Co., ≠ c 1919.

008/18-21 Relief (แผนที่ที่แสดงความสูงต่ำของผิวโลก)

รหัสที่ใช้

b - No relief shown แผนที่แสดงความสูงต่ำของผิวโลก
a - Contours แผนที่แสดงรายละเอียดในแผนที่ด้วยเส้นชั้นความสูง
b - Shading แผนที่มีการแรเงาความสูงของพื้นที่
c - Gradient tints แผนที่ใช้แถบสีแสดงระดับความลาดเอียงของพื้นผิว
d - Hachures แผนที่แสดงด้วยการใช้เส้นลายขวางสลับ เส้นลายขวางสลับมีลักษณะเป็นเส้นขีดสั้นๆ ขนานกันหรือเรียงกันอยู่ในลักษณะที่ปลายข้างหนึ่งถ่างออกน้อยๆ ในทิศทางของลาดลง

e - Bathymetry / soundings แผนที่ที่มีจุดบอกชั้นความลึกด้วยระบบเสียง
f - Form lines แผนที่ที่จะแสดงให้เห็นเฉพาะรูปร่างหรือทรวดทรงของผิวพิภพเท่านั้น

g - Spot heights แผนที่ที่มีจุดบอกความสูง
i - Pictorially แผนที่แสดงเส้นสันเขาและแนวของลำห้วย โดยใช้ภาพถ่ายทางอากาศ
j - Land forms แผนที่แสดงรูปลักษณะของภูมิประเทศ
k - Bathymetry isolines แผนที่แสดงเส้นชั้นความลึก
z - Other แผนที่แสดงรูปร่างของพื้นภูมิประเทศรูปแบบอื่นที่นอกเหนือจากที่ให้

รหัสมาตรฐาน

008/22-23 Projection (เส้นโครงแผนที่)

รหัสที่ใช้

bb- Projection not specified ไม่มีรูปแบบของเส้นโครงแผนที่ จะใช้รหัสสำหรับการลงรายการของลูกโลก

aa - Aitoff เป็นเส้นโครงแผนที่ของไอท็อฟ
ab - Gnostic เป็นเส้นโครงแผนที่แบบโนโมนิค
ac - Lambert's azimuthal equal area เป็นเส้นโครงแผนที่ที่รักษาพื้นที่อาศัย พื้นแบนเป็นพื้นแสดงเส้นของแลมเบิร์ต

ad - Orthographic เป็นเส้นโครงแผนที่แบบออร์ธอกราฟิก
ae - Azimuthal equidistant เป็นแผนที่ที่ใช้พื้นแบนราบแสดงเส้นโครงแผนที่โดยใช้พื้นแบนสัมผัสผิวโลก ณ จุดใดจุดหนึ่ง แล้วฉายแสงให้รายละเอียดของโลกปรากฏลงบนพื้นแบนนั้น

- af - Stereographic เป็นเส้นโครงแผนที่แบบสเตริโอกราฟิก
- au - Azimuthal, specific type unknown เป็นเส้นโครงแผนที่ที่ใช้พื้นแบนราบแสดงเส้นแต่ไม่สามารถระบุรูปแบบได้
- ba - Gall เป็นเส้นโครงแผนที่แบบกอลล์
- bb - Goode's homolographic เป็นเส้นโครงแผนที่แบบโฮโมโลกราฟิก
- bc - Lambert's cylindrical equal area เป็นเส้นโครงแผนที่ที่รักษาพื้นที่อาศัย พื้นรูปทรงกระบอกของแลมเบอร์ต
- bd - Mercator เป็นเส้นโครงแผนที่แบบเมอร์เคเตอร์
- bf - Mollweide เป็นเส้นโครงแผนที่แบบมอลไวด์
- bg - Sinusoidal เป็นเส้นโครงแผนที่แบบซิลชอยดัล
- bh - Transverse Mercator เป็นเส้นโครงแผนที่แบบทรานเวอร์สเมอร์เคเตอร์
- bi - Gauss - Kruger เป็นเส้นโครงแผนที่เมอร์เคเตอร์ขวาง
- bu - Cylindrical, specific type unknown เป็นเส้นโครงแผนที่อาศัยพื้นรูปทรงกระบอกแต่ไม่สามารถระบุรูปแบบได้
- ca - Alber's equal area เป็นโครงแผนที่แบบแอลเบอร์ส
- cb - Bonne เป็นเส้นโครงแผนที่แบบบอนน์
- cc - Lambert's conformal conic เป็นเส้นโครงแผนที่รักษารูปร่างอาศัยกรวยแบบของแลมเบอร์ต
- cp - Polyconic เป็นเส้นโครงแผนที่แบบโพลีโคนิก
- cu - Conic, specific type unknown เป็นเส้นโครงแผนที่อาศัยพื้นผิวทรงกรวยกลมแต่ไม่สามารถระบุรูปแบบได้
- da - Armadillo เป็นเส้นโครงแผนที่แบบ Armadillo
- db - Butterfly เป็นเส้นโครงแผนที่แบบบัทเทอร์ไฟล
- dc - Eckert เป็นเส้นโครงแผนที่แบบเอคเคอร์ท
- dd - Goode's homolosine เป็นเส้นโครงแผนที่แบบโฮโมโลไซน์
- de - Miller's bipolar oblique conformal conic เป็นเส้นโครงแผนที่แบบ Miller's bipolar oblique conformal conic
- df - Van Der Grinten เป็นเส้นโครงแผนที่ของแวน เคอร์ กรินเดน
- dg - Dimaxion เป็นเส้นโครงแผนที่แบบ Dimaxion

dh - Cordiform เป็นเส้นโครงแผนที่แบบ Cordiform

zz - Other เป็นเส้นโครงแผนที่รูปแบบอื่นที่นอกเหนือจากที่กำหนดรหัสมาข้างต้น

008/24 Undefined (ยังไม่มีข้อกำหนดให้ใช้ ในตำแหน่งนี้)

008/25 Type of cartographic material (ประเภทของวัสดุแผนที่)

รหัสที่ใช้

a - Single map แผนที่ประเภท 1 แผ่น

b - Map series แผนที่แบบเป็นชุด

c - Map serial แผนที่แบบพิมพ์ออกเป็นตอน ๆ ต่อเนื่องกัน

d - Globe ลูกโลก

008/26-27 Undefined (ยังไม่มีข้อกำหนดให้ใช้ ในตำแหน่งนี้)

008/28 Government publication (วัสดุที่รัฐบาลเป็นผู้จัดทำ)

ใช้แสดงระดับของสิ่งพิมพ์รัฐบาล ประกอบด้วย

b - Not government publication ไม่ใช่สิ่งพิมพ์รัฐบาลเป็นรายการที่ผู้จัดพิมพ์ไม่ใช่หน่วยงานราชการหรือ ไม่ได้จัดพิมพ์สำหรับหน่วยงานราชการ

a - Autonomous or semi-autonomous component

รัฐอิสระ หรือกึ่งอิสระ เป็นรายการที่หน่วยงานราชการที่เป็นรัฐอิสระ หรือกึ่งอิสระเป็นผู้จัดทำ หรือรายการที่จัดทำสำหรับหน่วยงานที่เป็นรัฐอิสระ หรือกึ่งอิสระ

c - Multilocal

เป็นรายการที่หน่วยงานราชการระดับท้องถิ่นหลายแห่งรวมกันจัดทำ หรือเป็นรายการที่จัดทำสำหรับหน่วยงานราชการระดับท้องถิ่นหลายแห่ง

f - Federal / national

เป็นรายการที่หน่วยงานราชการระดับชาติเป็นผู้จัดทำ หรือเป็นรายการที่จัดทำสำหรับหน่วยงานราชการระดับชาติ

i - International intergovernment

เป็นรายการที่หน่วยงานราชการระดับนานาชาติเป็นผู้จัดทำ หรือเป็นรายการที่จัดทำสำหรับหน่วยงานราชการระดับนานาชาติ

l - Local

เป็นรายการที่หน่วยงานราชการระดับท้องถิ่นเป็นผู้จัดทำ หรือเป็นรายการที่จัดทำสำหรับหน่วยงานราชการระดับท้องถิ่น

m - Multistate

เป็นรายการที่หน่วยงานราชการระดับรัฐหลายแห่งร่วมกันจัดทำ หรือเป็นรายการที่จัดทำสำหรับหน่วยงานราชการระดับรัฐมากกว่า 1 รัฐ

o - Government publication - level undetermined

เป็นรายการที่หน่วยงานราชการเป็นผู้จัดทำ หรือจัดทำสำหรับหน่วยงานราชการ แต่ไม่สามารถระบุระดับของหน่วยงานราชการนั้นได้

s - State, provincial, territorial, dependent

เป็นรายการที่หน่วยงานราชการระดับรัฐ จังหวัด มณฑล เป็นผู้จัดทำ หรือเป็นรายการที่จัดทำสำหรับหน่วยงานราชการระดับรัฐ จังหวัด มณฑล

u - Unknown if item is government publication

ไม่ทราบว่าเป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาลหรือไม่

z - Other

ใช้สำหรับรายการที่เป็นสิ่งพิมพ์รัฐบาลที่เป็นประเภทอื่นๆ ที่นอกเหนือจากที่กล่าวมาข้างต้น

008/29-30 Undefined (ยังไม่มีข้อกำหนดให้ใช้ ในตำแหน่งนี้)

008/31 Index (ดรรชนี)

เป็นรหัส 1 ตัวที่แสดงว่ารายการนั้นมีดรรชนีช่วยค้นหรือไม่
รหัสที่ใช้

0 - No index ไม่มีดรรชนี

1 - Index present มีดรรชนี

008/32 Undefined (ยังไม่มีข้อกำหนดให้ใช้ ในตำแหน่งนี้)

008/33-34 Special format characteristics (รูปแบบวัสดุแผ่นที่)

รหัสที่ใช้

๒ - No specified special format characteristics ไม่กำหนดรูปแบบวัสดุแผ่นที่

e - Manuscript เป็นแผ่นที่ที่เป็นฉบับที่เขียนด้วยมือ

j - Picture card, post card แผ่นที่ที่เป็นแผ่นภาพ, เป็นไปรษณียบัตร

k - Calendar เป็นแผ่นที่ที่เป็นลักษณะปฏิทิน

l - Puzzle เป็นแผ่นที่ที่เป็นลักษณะภาพต่อประกอบเป็นรูปแผ่นที่

m - Braille เป็นแผ่นที่ที่เป็นลักษณะอักษรเบรล

- n - Game เป็นแผนที่ในรูปของเกม
- o - Wall map เป็นแผนที่ผนัง
- p - Playing cards เป็นแผนที่ที่เป็นไพ่โป๊กเกอร์
- z - Other เป็นแผนที่ในรูปแบบอื่นที่นอกเหนือจากที่ได้กำหนดรหัสมาข้างต้น

008/35-37 Language (ภาษา)

รหัสอักษร 3 ตัว ที่แทนภาษาใช้ตาม USMARC Code List for Languages จัดทำโดย Library of Congress ถ้าเนื้อหามีมากกว่า 1 ภาษา หรือเป็นฉบับแปลให้ใส่เขตข้อมูล 500 หรือ 546 (Languages notes)

ถ้าตัวเล่มมีมากกว่า 1 ภาษา ให้ใส่ภาษาที่เด่นใน 008/35-37 และใส่รหัสภาษาทั้งหมดในเขต ข้อมูล 041 (Language code) โดยให้รหัสภาษาที่เด่นอยู่ก่อนภาษาอื่น ๆ

ถ้ามีเนื้อหามากกว่า 1 ภาษา แต่ไม่มีภาษาที่เด่นให้บันทึกโดยใช้รหัสภาษาตามลำดับอักษรภาษาอังกฤษในเขตข้อมูล 041 และใส่รหัสของภาษาแรกของเขตข้อมูล 041 : ≠ a ใน 008/35-37

ถ้าเป็นฉบับแปลให้ใส่รหัสของภาษาที่แปลนั้นใน 008/35-37 และใส่รหัสในเขตข้อมูล 041 : ≠ a ภาษาต้นฉบับใส่ในเขตข้อมูล 041 : ≠ h

008/38 Modified record (ระเบียบที่มีการแก้ไข)

ใช้บันทึกรหัส 1 ตัว ที่แสดงว่าข้อมูล หรือระเบียบนั้นมีการแก้ไขข้อมูล ข้อมูลที่แก้ไข ได้แก่

- การถอดตัวอักษรของข้อมูลที่ไม่ใช่อักษรโรมัน
- อักษรที่ใช้แทนอักษรที่ไม่สามารถบันทึกได้ เช่น สัญลักษณ์พิเศษต่าง ๆ
- ข้อมูลที่มีการย่อ เพราะจำนวนตัวอักษรเกินความยาวที่กำหนด กรณีที่ไม่ได้ถอดตัวอักษรจากข้อมูลที่มีอยู่ในตัวเล่ม ไม่ถือว่าเป็นระเบียบที่มีการแก้ไข ถ้ามีมากกว่า 1 รหัส รหัส b อยู่ในลำดับแรกสุดให้เรียงตามลำดับก่อนหลัง ดังนี้

b - Not modified

ระเบียบนั้นไม่มีการแก้ไขข้อมูล หรือตัดทอนข้อความให้สั้น

s - Shortened

ระเบียบนั้นมีการตัดทอนข้อความให้สั้น เพราะมีข้อมูลมากเกินความยาวที่กำหนด

d - Dashed-on information omitted

ระเบียบนั้นได้ละเว้นข้อความสั้นๆ ที่ปรากฏอยู่ที่ตัวเล่มซึ่งบรรยายเกี่ยวกับวัสดุที่เกี่ยวข้องกับวัสดุหลักที่ลงรายการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากข้อมูลนั้นอยู่ในระเบียบที่แยกต่างหากหรือบันทึกไว้ในเขตข้อมูลที่เป็นหมายเหตุทั่วไป (500)

x - Missing characters

ระเบียนนั้นไม่ได้รวมอักขระที่ไม่สามารถปรับเปลี่ยน (convert) ให้อยู่ในรูปที่เครื่องอ่านได้ เช่น สัญลักษณ์พิเศษต่างๆ

r - Completely romanized / printed cards in script

ระเบียนนั้นมีการถอดตัวอักษร แต่ในบัตรรายการยังเป็นอักษรดั้งเดิม

o - Completely romanized / printed cards romanized

เป็นระเบียนที่ถอดตัวอักษรและรายการในบัตรรายการเป็นข้อความที่ถอดตัวอักษรด้วย

008/39 Cataloging source (แหล่งที่ทำการวิเคราะห์)

ใช้บันทึกรหัส 1 ตัว ที่บ่งบอกถึงแหล่งที่ทำการลงรายการของระเบียน ถ้าทราบหน่วยงานที่ลงรายการจะบันทึกใน $\neq$ a ของเขตข้อมูล 040 ถ้าไม่ต้องการลงรหัสในตำแหน่งนี้ ให้ใช้เครื่องหมาย |

รหัสที่ใช้แทนหน่วยงานที่ลงรายการประกอบด้วย

b - National Bibliographic agency

หน่วยงานบรรณานุกรมระดับชาติ เช่น Library of Congress, National Library of Canada

008/39

004 $\neq$ a DLC $\neq$ c DLC

[ระเบียนสร้างและลงรายการโดย Library of Congress]

c - Cooperative cataloging program

โครงการความร่วมมือในการลงรายการ ได้แก่ กลุ่มความร่วมมือในการลงรายการ (ยกเว้นหน่วยงานบรรณานุกรมระดับชาติ)

008/39 c

040 $\neq$ a MH $\neq$ c MH

[Harvard University Library เป็นผู้สร้างและลงรายการในระบบออนไลน์ตามโครงการความร่วมมือ]

d - Other

หน่วยงานอื่นที่นอกเหนือจากหน่วยงานบรรณานุกรมระดับชาติและกลุ่มความร่วมมือในการลงรายการ

008/39 d

040 น a WyU น c WyU

[University of Wyoming เป็นผู้สร้างและลงรายการ]

u - Unknown ไม่ทราบผู้สร้างและลงรายการ

01X-09X Numbers and Codes - General Information

กลุ่มเขตข้อมูล 01x-09x เป็นเขตข้อมูลที่เป็นเลขมาตรฐานต่าง ๆ เลขหมู่หนังสือ รหัส และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับระเบียบ ในที่นี้จะอธิบายเฉพาะบางเขตข้อมูล ดังนี้

040 Cataloging Source (แหล่งผลิตข้อมูล)

บันทึกรหัสหรือชื่อของหน่วยงานที่ผลิตข้อมูล หรือลงรายการในรูปแบบที่เครื่องอ่านได้ หรือแก้ไขข้อมูลที่อยู่ในระเบียบ MARC รหัสในเขตข้อมูล 040 จะสัมพันธ์กับรหัสใน 008/39 (Cataloging source) รหัสของหน่วยงานในประเทศสหรัฐอเมริกาและประเทศอื่นๆ ใช้ตาม MARC Code list of Organizations ซึ่งจัดทำโดยหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Undefined ไม่ระบุ ใช้

ตัวที่ 2 - Undefined ไม่ระบุ ใช้

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - Original cataloging agency

รหัสหรือชื่อหน่วยงานที่สร้างระเบียบ

008/39 d [other source]

040 ≠ a TSU:SK

[ทำการวิเคราะห์และบันทึกข้อมูลโดยมหาวิทยาลัยทักษิณ]

008/39 b [แสดงว่าเป็นระเบียบของหน่วยงานบรรณานุกรมระดับชาติ]

040 ≠ a DLC ≠ c DLC

[ทำการวิเคราะห์และบันทึกข้อมูลโดยหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน]

≠ b - Language of cataloging

ภาษาที่ใช้ในการลงรายการในระเบียบ ใช้รหัสภาษาตาม MARC Code list for languages ซึ่งจัดทำโดยหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน

≠ c - Transcribing agency

รหัสหรือชื่อหน่วยงานที่ปรับเปลี่ยนข้อมูลให้อยู่ในรูปแบบที่เครื่องอ่านได้

≠ d - Modifying agency

บันทึกรหัสหรือชื่อของหน่วยงานที่แก้ไขข้อมูล

≠ e - Description conventions

สำหรับบันทึกกฎเกณฑ์การลงรายการที่ใช้ในการสร้างระเบียบ

082 Dewey Decimal Call Number (เลขเรียกหนังสือระบบทศนิยมดิวอี้)

ใช้บันทึกเลขเรียกหนังสือระบบทศนิยมดิวอี้ที่ Library of Congress หรือหน่วยงานอื่นเป็นผู้กำหนดค่าของตัวบ่งชี้ตัวที่ 2 เป็นตัวบอกให้ทราบว่าเลขหมู่ที่กำหนดโดย LC หรือหน่วยงานอื่น

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Type of edition ประเภทของฉบับพิมพ์

เป็นค่าที่ระบุให้ทราบว่าเลขหมู่หนังสือนั้นได้มาจากฉบับพิมพ์ที่สมบูรณ์หรือฉบับย่อส่วน ครั้งที่พิมพ์จะปรากฏใน น 2

0 - Full edition

ค่าที่แสดงว่าเลขหมู่นั้นได้มาจากฉบับพิมพ์ที่สมบูรณ์ ดังตัวอย่าง

082 00 ≠ a 697.78 ≠ 2 20

1 - Abridged edition

ค่าที่แสดงว่าเลขหมู่นั้นได้มาจากฉบับย่อ ดังตัวอย่าง

082 10 ≠ a 914.3 ≠ 2 12

ตัวที่ 2 - Source of call number แหล่งของเลขเรียกหนังสือ

ใช้บันทึกแหล่งที่กำหนดเลขเรียกหนังสือว่าเป็น LC หรือหน่วยงานอื่น

๖ - No information provided

เป็นค่าที่แสดงว่าไม่ทราบแหล่งที่กำหนดเลขเรียกหนังสือ

082 0 ≠ a c848/.5407/05 ≠ 2 20

0 - Assigned by LC

เป็นค่าที่แสดงเลขเรียกหนังสือที่หอสมุดรัฐสภาอเมริกันเป็นผู้กำหนด

4 - Assigned by agencies other than LC

เป็นค่าเลขเรียกหนังสือที่หน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่หอสมุดรัฐสภาอเมริกันกำหนด

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - Classification number เลขหมู่หนังสือระบบทศนิยมดิวอี้

≠ b - Item number เลขประจำรายการ ใช้บันทึกเลขประจำรายการ รวมทั้งเลขประจำฉบับ

≠ 2 - Edition number หมายเลขครั้งที่พิมพ์ ใช้บันทึกครั้งที่พิมพ์ของคู่มือการจัดหมวดหมู่ระบบทศนิยมดิวอี้ที่ใช้ในการกำหนดเลขหมู่

การจัดหมู่วัสดุสื่อโสตทัศน

เนื่องจากวัสดุสื่อโสตทัศน มีความหลากหลายรูปแบบและลักษณะ มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ อาจกล่าวได้ว่าในปัจจุบันยังไม่มีระบบการจัดหมู่วัสดุสื่อโสตทัศนระบบใดที่เป็นมาตรฐานอย่างแท้จริง ห้องสมุดบางแห่งใช้ระบบการจัดหมู่เช่นเดียวกับหนังสือ และบางแห่งจะไม่จัดหมวดหมู่ให้ แต่ใช้วิธีการแยกประเภทซึ่งอาจใช้แถบสีหรือใช้สัญลักษณ์เป็นรหัสแทนประเภทของสื่อโสตทัศนประกอบกับเลขทะเบียน ซึ่งวิธีหลังนี้เป็นที่นิยมใช้กันในห้องสมุดในประเทศไทยมากกว่าวิธีอื่นๆ การกำหนดเลขเรียกวัสดุ (Call number) วัสดุสื่อโสตทัศน จึงอาจสรุปแนวปฏิบัติได้ 2 แนวทาง คือ

1. ระบบเลขทะเบียน เมื่อห้องสมุดได้รับวัสดุสื่อโสตทัศนเข้ามาใหม่จะต้องดำเนินการลงทะเบียนเช่นเดียวกับหนังสือ เพื่อเป็นหลักฐานการได้มาของวัสดุสื่อโสตทัศนแต่ละประเภทแต่ละรายการ โดยปกติการลงทะเบียนวัสดุโสตทัศนจะลงทะเบียนแยกเป็นแต่ละประเภท การใช้ระบบเลขทะเบียนแทนการใช้ระบบการจัดหมู่ จึงช่วยประหยัดเวลาและสะดวกในการกำหนดเลขเรียกวัสดุเป็นอย่างมาก

2. ระบบการให้เลขหมู่ เป็นการจัดหมวดหมู่โดยใช้ระบบการจัดระบบใดระบบหนึ่ง (ปกติเป็นระบบเดียวกับการจัดหมู่หนังสือที่ห้องสมุดใช้) จัดหมวดหมู่ให้วัสดุสื่อโสตทัศนทุกประเภทประกอบกับอักษรแทนชื่อผู้แต่ง หรือชื่อเรื่อง เช่นเดียวกับที่ทำกับหนังสือหรือสิ่งพิมพ์ต่างๆ ระบบการจัดหมู่หนังสือที่นิยมใช้กันในห้องสมุดโดยทั่วไปมี 2 ระบบ คือ ระบบทศนิยมดิวอี้ และระบบหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน การใช้ระบบการจัดหมู่ที่เป็นมาตรฐานสากลจะช่วยให้ทราบถึงเนื้อหาของวัสดุสื่อโสตทัศนเรื่องนั้นๆ

ดังนั้นถ้าใช้ระบบการให้เลขหมู่ โดยใช้ระบบทศนิยมดิวอี้จะสามารถกำหนดเลขเรียกวัสดุ สำหรับวัสดุสื่อโสตทัศนได้ ดังนี้

ตัวอย่าง

082 04 ≠ a 912.593 ≠ b 922 2534

245 10 ≠ a แผนที่ทางหลวงในประเทศไทย ≠ h [แผนที่]

1XX Main Entries - General information (กลุ่มเขตข้อมูลที่เป็นรายการหลัก)

ประกอบด้วย

100 Main Entry - Personal Name (รายการหลักที่เป็นชื่อบุคคล)

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Type of personal name entry element ประเภทของชื่อบุคคล

0 - Forename ชื่อต้น

1 - Surname ชื่อสกุล

3 - Family name ชื่อวงศ์ตระกูล

ตัวที่ 2 - Undefined

๒ - Undefined ไม่ระบุ

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - Personal name ชื่อบุคคล

≠ b - Numeration ตัวเลขโรมันที่ตามหลังชื่อต้น

≠ c - Titles and other words associated with a name ตำแหน่งยศ บรรดาศักดิ์

และอื่นๆ

≠ d - Dates associated with a name ปีเกิด - ปีตาย

110 Main Entry - Corporate Name (รายการหลักที่เป็นชื่อนิติบุคคล)

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Type of corporate name entry element ประเภทของชื่อนิติบุคคล

1 - Jurisdiction name ชื่อหน่วยงานตามกฎหมาย

2 - Name in direct order ชื่อหน่วยงานที่ลงรายการตามลำดับคำที่ปรากฏ

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - Corporate name or jurisdiction name as entry element ชื่อหน่วยงาน
หรือชื่อตามกฎหมาย

≠ b - Subordinate unit ชื่อหน่วยงานรอง

111 Main Entry - Meeting Name (รายการหลักที่เป็นชื่อการประชุม)

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Type of meeting name entry element ประเภทของชื่อการประชุม

2 - Name in direct order ชื่อที่ลงตามลำดับคำที่ปรากฏ

ตัวที่ 2 - Undefined

๖ - Undefined ไม่ระบุ

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - Meeting name or jurisdiction name as entry element ชื่อการประชุมหรือชื่อตามกฎหมาย

≠ c - Location of meeting สถานที่จัดประชุม

≠ d - Date of meeting ปีที่ประชุม

≠ e - Subordinate unit ชื่อการประชุมรอง

≠ n - Number of part / section / meeting เลขของตอน / ส่วนของงาน / ครั้งที่ประชุม

ตัวอย่าง

100 1 ≠ a ลาบี, เอสเธอร์

245 10 ≠ a แผนที่โลก ≠ h [แผนที่] / ≠ c เอสเธอร์ ลาบี, เขียน

110 2 ≠ a กรมพัฒนาที่ดิน. ≠ b กองสำรวจดิน

245 10 ≠ a แผนที่แสดงความเหมาะสมของที่ดินสำหรับการปลูกพืชต่าง ๆ จังหวัดมหาสารคาม ≠ h [แผนที่] / ≠ c กองสำรวจดิน กรมพัฒนาที่ดิน

เขตข้อมูลชื่อเรื่อง

ชื่อเรื่อง และการแจ้งความรับผิดชอบ ข้อมูลที่กำหนดให้นำลงรายการในส่วนนี้ ได้แก่

245 Title Statement (ชื่อเรื่องและการแจ้งความรับผิดชอบ)

ใช้บันทึกชื่อเรื่องและส่วนความรับผิดชอบ ประกอบด้วย ชื่อเรื่องที่เหมาะสมและข้อมูลอื่น ๆ เช่น ชื่อเรื่องเทียบเคียง คำระบุประเภทวัสดุอย่างกว้าง ๆ ผู้รับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ รวมทั้งหมายเลขและชื่อของตอน/ส่วนของงาน

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Title added entry ทำรายการเพิ่มชื่อเรื่อง

0 - No added entry

ไม่ทำรายการเพิ่มชื่อเรื่อง ใช้ในกรณีที่ไม่มีรายการหลักในเขตข้อมูล 1XX ลงรายการหลักที่ชื่อเรื่อง จึงไม่มีการทำรายการเพิ่มชื่อเรื่อง

1 - Added entry

ทำรายการเพิ่มชื่อเรื่อง ดังตัวอย่าง

110 2b ≠ a มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. ≠ b สำนักส่งเสริมและ
ฝึกอบรม

245 10 ≠ a ตุ่มลายมังกร ≠ h [สไลด์]

ตัวที่ 2 - Nonfiling characters จำนวนอักขระที่ไม่ต้องการให้เรียง 0-9

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - Title

ชื่อเรื่องที่เหมาะสมหรือชื่อเรื่องอื่น (Alternative title) ไม่รวมเลขลำดับหรือชื่อ
ของตอน/ส่วนของงาน ถ้ามีหลายเรื่องอยู่ด้วยกันโดยไม่มีชื่อเรื่องรวม ให้ลงรายการของชื่อเรื่องที่
1 ไว้ในเขตข้อมูลย่อย ≠ a ไม่ว่าจะ เป็นของคนเดียวกันหรือไม่ก็ตาม

ตัวอย่าง

245 00 ≠ a แผนที่ทางหลวงในประเทศไทย

245 10 ≠ a แผนที่กรุงเทพฯ พ.ศ.2431-2474

≠ b - Remainder of title

ข้อมูลส่วนอื่น ๆ ของชื่อเรื่อง เช่น ชื่อเรื่องเทียบเคียง ส่วนขยายชื่อเรื่องและข้อมูล
อื่น ๆ

ตัวอย่าง

245 00 ≠ a แผนที่กรุงเทพฯ พ.ศ.2431-2474 = ≠b Maps of Bangkok A.D.
1888-1931

≠ c - Statement of responsibility, etc.

บันทึกความรับผิดชอบของผู้รับผิดชอบที่ 1 และ/หรือ ข้อมูลอื่น ๆ ที่เหลือซึ่งไม่
ได้ลงรายการในเขตข้อมูลย่อยอื่น

≠ h - Medium

ใช้บันทึกสื่อ ใส่ไว้ในวงเล็บเหลี่ยม โดยลงรายการต่อจาก ≠ a, ≠ n, ≠ p แต่นำ
หน้าข้อมูลอื่น ๆ ของชื่อเรื่อง (≠b) ชื่อเรื่องอื่น และความรับผิดชอบ

ตัวอย่าง

245 00 ≠ a แผนที่ทางหลวงในประเทศไทย ≠ h [แผนที่]

246 Varying Form of Title (ชื่อเรื่องที่แตกต่าง)

ใช้บันทึกชื่อเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นชื่อเรื่องที่ปรากฏในตัวเล่มหรือไม่ก็ตาม
ชื่อเรื่องที่ลงรายการในเขตข้อมูล 246 ต้องเป็นชื่อเรื่องที่แตกต่างจากชื่อเรื่องที่เหมาะสมในเขตข้อมูล

245

กรณีที่วัสดุนั้นรวมผลงานของหลายรายการอยู่ด้วยกัน แต่ไม่มีชื่อเรื่องรวมจะใช้เขตข้อมูล 246 ชื่อเรื่องที่แตกต่างกันของชื่อเรื่องที่เลือกเป็นชื่อเรื่องที่เหมาะสมเท่านั้น (โดยปกติจะใช้ชื่อเรื่องแรกที่ปรากฏในหน้าสำคัญที่ใช้ในการลงรายการเป็นชื่อเรื่องที่เหมาะสม ถ้าชื่อเรื่องที่เหมาะสมมีชื่อเรื่องที่แตกต่างกันจึงจะใช้เขตข้อมูล 246 ลงรายการชื่อเรื่องที่แตกต่างกัน) สำหรับชื่อเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผลงานอื่น ให้ลงรายการในเขตข้อมูล 740 (Added Entry - Uncontrolled Related / Analytical Title) หรือเขตข้อมูล 7XX (Added entry) อื่น ๆ

เมื่อมีการสั่งให้แสดงหรือพิมพ์หมายเหตุจากข้อมูลในเขตข้อมูล 246 ชื่อเรื่องที่แตกต่างกันจะมีประเภทของชื่อเรื่องที่แตกต่างกันหน้า ซึ่งเป็นค่าคงที่ที่เกิดขึ้นจากค่าที่ใช้ในตัวบ่งชี้ตัวที่ 2 เช่น ถ้าตัวบ่งชี้ที่ 2 เป็นเลข 2 จะมีค่า Distintive title : นำหน้าชื่อเรื่องที่แตกต่างกันในเขตข้อมูล 246

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Note / added entry controller เป็นค่าที่ควบคุมการแสดงหมายเหตุหรือการทำรายการเพิ่มเกี่ยวกับชื่อเรื่องที่แตกต่างกัน โดยประมวลผลจากเขตข้อมูล 246

0 - Note, no. added entry เป็นค่าที่แสดงว่าต้องการให้แสดงหมายเหตุจากข้อมูลในเขตข้อมูล 246 แต่ไม่ทำรายการเพิ่มชื่อเรื่อง

1 - Note, added entry เป็นค่าที่แสดงว่าต้องการให้แสดงหมายเหตุจากข้อมูลในเขตข้อมูล 246 และทำรายการเพิ่มชื่อเรื่อง

2 - No note, no added entry เป็นค่าที่แสดงว่าไม่ต้องการให้แสดงหมายเหตุจากข้อมูลในเขตข้อมูล 246 และไม่ทำรายการเพิ่มชื่อเรื่อง

3 - No note, added entry เป็นค่าที่แสดงว่าไม่ต้องการให้แสดงหมายเหตุจากข้อมูลในเขตข้อมูล 246 แต่ทำรายการเพิ่มชื่อเรื่อง

ตัวที่ 2 - Type of title เป็นค่าที่แสดงประเภทของชื่อเรื่องที่แตกต่างกันในเขตข้อมูล 246 ใช้สำหรับสั่งแสดงค่าคงที่ แสดงประเภทของชื่อเรื่องที่แตกต่างกันหน้าข้อมูลในเขตข้อมูล 246 เมื่อมีการสั่งให้แสดงหมายเหตุจากข้อมูลในเขตข้อมูล 246

๖ - No type specified

ไม่มีข้อมูลระบุว่าเป็นชื่อเรื่องประเภทใด

0 - Portion of title

เป็นค่าที่แสดงว่าชื่อเรื่องในเขตข้อมูล 246 เป็นส่วนหนึ่งของชื่อเรื่องในเขตข้อมูล 245 ซึ่งใช้ในการสืบค้นหรือต้องการทำรายการเพิ่มชื่อเรื่องแต่ไม่จำเป็นต้องแสดงหมายเหตุเกี่ยวกับชื่อเรื่องที่แตกต่างกัน เพราะชื่อเรื่องที่แตกต่างกันเป็นส่วนหนึ่งของชื่อเรื่อง ซึ่งปรากฏในชื่อเรื่องที่เหมาะสมอยู่แล้ว ตัวอย่างของส่วนหนึ่งของชื่อเรื่องได้แก่ ส่วนหรือตอนของ

ชื่อเรื่อง ได้แก่ เขตข้อมูลย่อย $\neq p$ ส่วนของชื่อเรื่องที่เหมาะสมในเขตข้อมูลย่อย a ชื่อเรื่องที่มีข้อมูลอื่นๆ ในเขตข้อมูลย่อย $\neq b$

1 - Parallel title

เป็นค่าที่แสดงว่าชื่อเรื่องในเขตข้อมูล 246 เป็นชื่อเรื่องเทียบเคียงที่บันทึกในเขตข้อมูล 245 ชื่อเรื่องเทียบเคียงที่ลงรายการในเขตข้อมูล 245 ต้องเป็นชื่อเรื่องในภาษาอื่นที่ปรากฏที่แหล่งข้อมูลสำคัญของการลงรายการซึ่งต้องการสืบค้นหรือทำรายการเพิ่มชื่อเรื่อง แต่ไม่ต้องการแสดงหมายเหตุ เกี่ยวกับชื่อเรื่องที่แตกต่างกัน

ตัวอย่าง

245 00 $\neq a$ แผนที่ทางหลวงในประเทศไทย $\neq h$ [แผนที่] = $\neq b$ Thailand Highway map

245 31 $\neq a$ Thailand Highway map

รหัสเขตข้อมูลย่อย

รหัสเขตข้อมูลย่อยที่ใช้ในเขตข้อมูลนี้ ประกอบด้วยรหัสเขตข้อมูลย่อยที่เหมือนกับรหัสเขตข้อมูลย่อยในเขตข้อมูล 245 ได้แก่ $\neq a$, $\neq b$, $\neq h$, $\neq n$, $\neq p$

เขตข้อมูลเกี่ยวกับการพิมพ์

250-28X Edition, Imprint, Etc. Fields-General Information (เขตข้อมูลเกี่ยวกับการพิมพ์)

ในที่นี้จะกล่าวถึงเฉพาะเขตข้อมูล

250 Edition Statement

255 Cartographic Mathematical Data

260 Publication, Distribution, etc.

250 Edition Statement

ครั้งที่พิมพ์

ใช้บันทึกครั้งที่พิมพ์

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Undefined

๖ - Undefined ไม่ระบุ

ตัวที่ 2 - Undefined

๖ - Undefined ไม่ระบุ

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - Edition Statement ใช้บันทึกครั้งที่พิมพ์

≠ b - Remainder of edition statement ใช้บันทึกข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับครั้งที่พิมพ์ เช่น

ผู้รับผิดชอบ

ตัวอย่าง

250 ≠ a พิมพ์ครั้งที่ 2.

255 Cartographic Mathematical Data (ส่วนรายละเอียดเฉพาะของวัสดุ : ข้อมูลเชิงคณิตศาสตร์)

มาตราส่วน ให้ลงรายการมาตราส่วนของแผนที่ ในรูปของอัตราส่วน (1:) โดยใช้คำว่า Scale หรือ มาตราส่วน นำหน้า

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Undefined

๒ - Undefined ไม่ระบุ

ตัวที่ 2 - Undefined

๒ - Undefined ไม่ระบุ

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - Statement of scale ใช้บันทึก มาตราส่วน

ถ้าไม่มีมาตราส่วนระบุไว้ และไม่สามารถคำนวณเปรียบเทียบกับแผนที่อื่น ๆ ได้ ให้ใช้ Scale indeterminable หรือไม่ปรากฏมาตราส่วน กรณีแผนที่เป็นชุด จะมีมาตราส่วนต่างๆ กัน ถ้ามีมาตราส่วนแตกต่างกันมากกว่า 2 มาตราส่วนขึ้นไป ให้ใช้คำว่า Scales vary หรือ หลายมาตราส่วน

≠ b - Statement of projection ใช้บันทึกการแจ้งเส้นโครงแผนที่

≠ c - Statement of coordinates ใช้บันทึก ระยะ หรือ พิกัด ของแผนที่

ตัวอย่าง

255 ๒๒ ≠ a มาตราส่วน 1:150,000

255 ๒๒ ≠ a Scale 1:80,000 ; ≠ b Conic proj. ≠ c (E 72□ -- E148□ /N 13□

-N18□).

255 ๒๒ ≠ a Scale indeterminable.

260 Publication, Distribution, etc. (ใช้บันทึกสถานที่พิมพ์ ที่เผยแพร่)

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Undefined

๒ - Undefined ไม่ระบุ

ตัวที่ 2 - Undefined

๒ - Undefined ไม่ระบุ

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - Place of publication, distribution, etc. ใช้บันทึกชื่อเมืองที่พิมพ์ เผยแพร่

≠ b - Name of publication, distribution, etc. ใช้บันทึกชื่อสำนักพิมพ์ ผู้เผยแพร่

≠ c - Date of publication, distribution, etc. ใช้บันทึกปีพิมพ์ เผยแพร่

ตัวอย่าง

260 ๒๒ ≠ a กรุงเทพฯ : ≠ b สมาคมทางหลวงแห่งประเทศไทย, ≠ c 2534.

260 ๒๒ ≠ a กรุงเทพฯ : ≠ b กรมแผนที่ทหาร, ≠ c 2541.

300 Physical Description (ลักษณะทางกายภาพ)

ใช้ในการบันทึกลักษณะทางกายภาพของวัสดุ

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Undefined

๒ - Undefined ไม่ระบุ

ตัวที่ 2 - Undefined

๒ - Undefined ไม่ระบุ

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - Extent

ระบุจำนวนของวัสดุ และมีส่วนขยายระบุจำนวนภาพ ระบุเวลา

≠ b - Other physical details

รายละเอียดอื่นๆ เกี่ยวกับลักษณะวัสดุ เช่น เสียง, สี, ความเร็ว ที่จะนำลงในรายการมีความแตกต่างกันไปตามประเภทของวัสดุ

เสียง ถ้าวัสดุนั้นมีเสียงอยู่ในตัว ให้ระบุคำว่าเสียง หรือ sd. ส่วนเสียงประกอบที่มีลักษณะทางกายภาพแยกออกจากตัววัสดุ เช่น สไลด์ประกอบเสียง ซึ่งประกอบด้วย ภาพสไลด์และเทปบันทึกเสียงมาด้วย ให้ถือเทปบันทึกเสียงนั้น เป็นวัสดุที่มาพร้อมกับสไลด์

≠ c - Dimensions (ขนาดของวัสดุ)

≠ e - Accompanying material (วัสดุที่มาพร้อมกับวัสดุที่กำลังลงรายการ)

จำนวน ให้ระบุจำนวนของแผ่นที่ สำหรับกรณี หนังสือแผ่นที่ และลูกโลกให้ระบุจำนวนหน่วยทางกายภาพ ให้ใช้เลขอารบิกพร้อมคำระบุเฉพาะของวัสดุ

สำหรับการระบุจำนวนวัสดุแผ่นที่ที่เป็นภาษาไทยถ้าใช้คำระบุประเภทวัสดุอย่างกว้างๆ คำเดียวกับคำระบุเฉพาะของวัสดุ (เช่น [แผ่นที่]) อาจระบุ จำนวนโดยไม่ต้องลงคำระบุเฉพาะของวัสดุก็ได้ เช่น

แผ่นที่ 1 แผ่น ให้ลงว่า 1 แผ่น

สี่ ให้ระบุสี่ ถ้าวัสดุแผ่นที่นั้นเป็นแผ่นที่สี่ หรือเป็นสี่บางส่วน โดยไม่ต้องคำนึงถึงสี่ภายนอกแผ่นที่ ฯลฯ หรือกรอบ

ขนาด แผ่นที่ แผ่นผั่ง ฯลฯ ให้ระบุความสูง x ความกว้าง เป็นเซนติเมตร เศษของเซนติเมตร ให้ปัดขึ้นเป็นจำนวนเต็ม

ถ้าแผ่นที่ๆ อยู่บนกระดาษ 2 ขนาด ให้ระบุทั้ง 2 ขนาด ถ้ามีมากกว่า 2 ขนาด ให้ระบุความสูงของแผ่นที่สูงที่สุด ตามด้วยความกว้างของแผ่นที่กว้างที่สุด และตามด้วยคำว่า or smaller ถ้าแผ่นที่ๆ อยู่บนกระดาษ 2 แผ่น หรือแยกเป็น 2 ส่วน เพื่อประกอบกันเข้าเป็นแผ่นที่หนึ่งแผ่น ให้ลงรายการด้วยขนาดของแผ่นที่ๆ เมื่อประกอบกันสมบูรณ์

หนังสือแผ่นที่ ให้ลงความสูงของหนังสือแผ่นที่ เช่นเดียวกับหนังสือทั่วๆ ไป

ตัวอย่าง

250 ๖๖ ≠ a พิมพ์ครั้งที่ 2.

260 ๖๖ ≠ a กรุงเทพฯ : ≠ b กรมพัฒนาที่ดิน, ≠ c 2525.

300 ๖๖ ≠ a 1 แผ่น : ≠ b สี่ ; ≠ c 53x61 ซม, + ≠ e คำอธิบายเครื่องหมาย

แผ่นที่แสดง

ศักยภาพที่ดินเพื่อการเกษตรของภาคต่าง ๆ 1 แผ่น

เขตข้อมูลชื่อชุด

440 Series Statement/Added Entry - Title (ส่วนของการแจ้งเกี่ยวกับชุด/ชื่อชุดที่ทำรายการเพิ่ม)

สำหรับบันทึกส่วนของการแจ้งเกี่ยวกับชุด/ชื่อชุดที่ทำรายการเพิ่ม

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Undefined

๖ - Undefined ไม่ระบุ

ตัวที่ 2 - Nonfiling character อักขระที่ไม่ต้องการให้เรียง
0-9 จำนวนอักขระที่ไม่ต้องการเรียง

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - Title

ใช้บันทึกส่วนที่เป็นชื่อเรื่องของชื่อชุด

440 ๒ 0 ≠ a ชุดแหล่งความรู้คู่กาย

≠ n - Number of part / section of a work

ใช้บันทึกเลขของตอน / ส่วนของงานที่มีลำดับการออกในรูปแบบต่างๆ เช่น

Part 1 Supplement A, Book two

≠ p - Name of part / section of a work

ใช้บันทึกชื่อของตอน / ส่วนของงาน

≠ v - Volume number / sequential designation

ใช้บันทึกเลขของปีที่หรือเลขลำดับอื่นๆ ที่เป็นการบ่งบอกถึงรายการเฉพาะ

ของชุด

เขตข้อมูลหมายเหตุ

5XX Notes - General Information

เขตข้อมูลเกี่ยวกับหมายเหตุ จะช่วยขยาย หรืออธิบาย หรือเพิ่มเติมรายละเอียดให้กับ
ข้อมูลที่ลงไว้แล้วในส่วนต่าง ๆ แหล่งสำคัญของข้อมูล ส่วนหมายเหตุสามารถนำมาจากแหล่งใดๆ
ก็ได้ที่เหมาะสม เขตข้อมูลเกี่ยวกับหมายเหตุมีประมาณ 48 ประเภท ตั้งแต่เลข 500-59X

ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะหมายเหตุที่ใช้มากในการลงรายการสื่อโสตทัศน

500 หมายเหตุที่เป็นข้อมูลทั่วไป

ใช้บันทึกข้อความหมายเหตุต่างๆ ที่บอกรายละเอียดเกี่ยวกับวัสดุที่กำลังลงรายการ

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Undefined

๒- Undefined ไม่ระบุ

ตัวที่ 2 - Undefined

๒- Undefined ไม่ระบุ

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - General note

หมายเหตุ

500 ~~๒๖~~ a ด้านหลังเป็นแผนที่แสดงเส้นทางเดินรถทางเดียวในกรุงเทพมหานคร

500 ~~๒๖~~ a ประกอบด้วย 1.เขาใหญ่. - 2. พัทยา. - 3. กรุงเทพฯ (เขตบางรัก)

เขตข้อมูลหัวเรื่อง

6XX Subject Access Fields - General Information

เป็นเขตข้อมูลบันทึกคำ หรือ วลีที่ใช้สืบค้นข้อมูล เช่น หัวเรื่อง หรือคำตรรกะ ในที่นี้จะกล่าวเฉพาะหัวเรื่องที่ใช้ในการวิเคราะห์ทำเครื่องมือช่วยค้นในเขตข้อมูล 650, 651 เท่านั้น สำหรับวัสดุแผนที่

650 Subject Added Entry - Topical Term (หัวเรื่องทั่วไป)

ใช้บันทึกหัวเรื่องทั่วไปที่ใช้เป็นรายการเพิ่มหัวเรื่อง เป็นคำศัพท์ควบคุมตามคู่มือการให้หัวเรื่องของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน และคู่มือการให้หัวเรื่องเล่มอื่นๆ

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Level of subject ระดับของหัวเรื่อง

~~๒~~ - No information available ไม่มีข้อมูลบอกระดับความสำคัญ

0 - No level specified ทราบระดับความสำคัญ แต่ไม่ระบุ

1 - Primary subject หัวเรื่องหลัก หรือหัวเรื่องที่สำคัญ

2 - Secondary subject หัวเรื่องรอง

ตัวที่ 2 - Subject heading system / thesaurus ระบบหัวเรื่อง / ธิซอร์ส

0 - Library of Congress Subject Headings หัวเรื่องของหอสมุดรัฐสภาอเมริกัน

2 - Medical Subject Headings หัวเรื่องทางการแพทย์ของหอสมุดแพทย์แห่งชาติอเมริกัน

3 - National Agricultural Library subject authority file หัวเรื่องของหอสมุดการเกษตรแห่งชาติอเมริกัน

4 - Source not specified ไม่ระบุคู่มือ

7 - Source specified in subfield 2 ระบุคู่มือในเขตข้อมูลย่อย 2

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - Topical term หัวเรื่องทั่วไป

≠ x - General subdivision หัวเรื่องย่อยทั่วไป

≠ y - Chronological subdivision หัวเรื่องย่อยเกี่ยวกับช่วงเวลา

≠ z - Geographic subdivision หัวเรื่องย่อยเกี่ยวกับสถานที่ทางภูมิศาสตร์

ตัวอย่าง

650 ๒4 ≠ a ที่ดินเพื่อการเกษตร

650 ๒4 ≠ a แผนที่

650 ๒4 ≠ a แผนที่ทางหลวง

651 Subject added Entry - Geographic Name (หัวเรื่องที่เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์)

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Undefined

๒ - Undefined

ตัวที่ 2 - Subject heading system / thesaurus ระบบหัวเรื่อง / ธิซอร์ส

0 - Library of Congress Subject Headings

2 - Medical Subject Heading

3 - National Agricultural Library subject authority files

4 - Source not specified

7 - Source specified in subfield 2

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - Geographic name หัวเรื่องที่เป็นชื่อทางภูมิศาสตร์

≠ x - General subdivision หัวเรื่องย่อยทั่วไป

≠ y - Chronological subdivision หัวเรื่องย่อยเกี่ยวกับช่วงเวลา

≠ z - Geographic subdivision หัวเรื่องย่อยเกี่ยวกับสถานที่ทางภูมิศาสตร์

ตัวอย่าง

651 ๒4 ≠ a อินโดจีน ≠ x แผนที่

651 ๒4 ≠ a จีน ≠ x แผนที่

651 ๒4 ≠ a ไทย ≠ x แผนที่

651 ๒4 ≠ a กรุงเทพฯ ≠ x แผนที่

เขตข้อมูลรายการเพิ่ม

700-75X Added Entries - General Information

เขตข้อมูลที่เป็นรายการเพิ่มผู้แต่งที่เป็นชื่อบุคคล ชื่อนิตบุคคูล ชื่อการประชุม ชื่อเรื่อง
แบบฉบับ และรายการเพิ่มชื่อเรื่อง ได้แก่ เขตข้อมูล

700 Added Entry - Personal Name รายการเพิ่มชื่อบุคคล

710 Added Entry - Corporate Name รายการเพิ่มชื่อนิติบุคคล

711 Added Entry - Meeting Name รายการเพิ่มชื่อการประชุม

740 Added Entry - Uncontrolled Related / Analytical Title รายการเพิ่มชื่อเรื่อง
รายการเพิ่มเติมสำหรับบุคคลและ/หรือชื่อเรื่องที่มีความสัมพันธ์กับงานชิ้นหนึ่ง
ประกอบด้วย รายการเพิ่มเติมของชื่อบุคคล, นิติบุคคล และชื่อการประชุมที่มีส่วนร่วมรับผิดชอบ
ผลิตงานชิ้นนั้น ๆ รวมทั้งเนื้อหาและการจัดพิมพ์

รวมทั้งรายการเพิ่มเติมสำหรับชื่ออื่น ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับงานนั้น ๆ ซึ่งไม่สามารถ
สืบค้นโดยใช้หัวเรื่อง หรือ ชื่อชุด

700 Added Entry - Personal Name (รายการเพิ่มที่เป็นชื่อบุคคล)

ใช้บันทึกการเพิ่มชื่อบุคคล หรือผู้แต่งร่วมที่เป็นบุคคล

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Type of Personal name entry element ประเภทของรายการชื่อบุคคล

0 - Forename ชื่อที่ลงรายการภายใต้ชื่อดั้ง

1 - Surname ชื่อที่ลงรายการภายใต้ชื่อสกุล

3 - Family name ชื่อที่ลงรายการภายใต้ชื่อตระกูล

ตัวที่ 2 - Type of added entry ประเภทของรายการเพิ่ม

b - No information provided ไม่มีข้อมูล

2 - Analytical entry รายการจำแนก

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - Personal name ชื่อบุคคล ชื่อสกุล

≠ c - Titles and other words associated with a name ตำแหน่งและคำอื่นๆ ที่
เกี่ยวข้องกับชื่อบุคคล

≠ d - Date associated with a name ปีที่เกี่ยวข้องกับบุคคล

≠ e - Relator term คำที่บอกความสัมพันธ์ระหว่างงานกับบุคคล

≠ q - Fuller form of a name ชื่อเต็มของบุคคล

ตัวอย่าง

245 10 ≠ a แผนที่โลก ≠ h [แผนที่] / ≠ c เอสเธอร์ ลาปี, เซียน ; ลิมลี ทิพพงษ์

ประกาศ, แปล

700 0 ≠ a ลิมลี ทิพพงษ์ประกาศ

710 Added Entry - Corporate Name (รายการเพิ่มที่เป็นชื่อนิติบุคคล ชื่อการประชุมที่ลงรายการภายใต้ชื่อนิติบุคคล)

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Type of corporate name entry element ประเภทของรายการชื่อนิติบุคคล

1 - Jurisdiction name ชื่อตามกฎหมาย

2 - Name in direct order ชื่อนิติบุคคลที่ลงรายการโดยตรง

ตัวที่ 2 - Type of added entry ประเภทของรายการเพิ่ม

๒ - No information provided ไม่มีข้อมูล

2 - Analytical entry รายการจำแนกใช้กับงานรวมกฎหมาย

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - Corporate name of jurisdiction name as entry element ชื่อนิติบุคคลหรือชื่อตามกฎหมาย

≠ b - Subordinate unit หน่วยงานรอง

≠ c - Location of meeting สถานที่ของการประชุม

≠ d - Date of meeting or treaty signing ปีที่จัดการประชุมหรือปีที่ลงนามในสนธิสัญญา

≠ g - Miscellaneous information รายละเอียดอื่นๆ

ตัวอย่าง

245 00 ≠ a แผนที่แสดงเส้นทางลัดของกรุงเทพมหานคร ≠ h [แผนที่] /

≠ c จัดทำโดย ดวงกมล ; โดยความร่วมมือจาก กองผังเมือง สำนักปลัดกรุงเทพมหานคร

710 2 ๒ ≠ a กรุงเทพมหานคร. ≠ b กองผังเมือง

711 Added Entry - Meeting Name (รายการเพิ่มที่เป็นชื่อการประชุม)

เป็นเขตข้อมูลรายการเพิ่มที่เป็นชื่อการประชุม รวมถึงคำอื่นๆที่มีความหมายเดียวกัน ได้แก่ การประชุมวิชาการ การประชุมเชิงปฏิบัติการ การประชุมสัมมนา การสัมมนา การฝึกอบรม นิทรรศการ การแข่งขันกีฬา ที่ลงรายการโดยตรง

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Type of meeting name entry element ประเภทของชื่อการประชุม

2 - Name in direct order ชื่อการประชุมที่ลงรายการโดยตรง

ตัวที่ 2 - Type of added entry ประเภทของรายการเพิ่ม

๒ - No information provided ไม่ระบุ

2 - Analytical entry รายการจำแนก

รหัสเขตข้อมูลย่อย

≠ a - Meeting name or jurisdiction name as entry element ชื่อการประชุมหรือ
ชื่อตาม กฎหมาย

≠ c - Location of meeting สถานที่จัดประชุม

≠ d - Date of meeting ปีที่จัดประชุม

≠ e - Subordinate unit ชื่อการประชุมรอง

≠ n - Number of part / section of a work ครั้งที่ของการประชุม

**740 Added Entry - Uncontrolled Related / Analytical Titles (รายการเพิ่ม
ชื่อเรื่อง)**

ใช้บันทึกรายการเพิ่มชื่อเรื่อง หรือชื่อเรื่องจำแนก คือ วัสดุรวมเรื่องที่มีทั้งชื่อเรื่องรวม และ
ชื่อเรื่องแต่ละตอน ให้ใช้ชื่อเรื่องรวมเป็นชื่อเรื่องที่เหมาะสม และลงชื่อเรื่องแต่ละตอนไว้ในส่วน
หมายเหตุสารบัญ และลงรายการจำแนกชื่อเรื่องในเขตข้อมูล 740

ตัวบ่งชี้ (Indicators)

ตัวที่ 1 - Nonfiling characters เป็นค่าที่แสดงจำนวนตัวอักษรที่ไม่ต้องการให้
เรียงประกอบด้วยค่า 0-9

0 - ไม่มีจำนวนตัวอักษรที่ไม่ต้องการเรียงใช้กับชื่อเรื่องที่ไม่ได้ขึ้นต้นด้วย
คำนำหน้านาม

1-9 - จำนวนอักษรที่ไม่ต้องการให้เรียง

ตัวที่ 2 - Type of added entry เป็นค่าที่แสดงประเภทของรายการเพิ่ม

๒ - No information provided

ใช้สำหรับชื่อเรื่องที่ไม่เป็นรายการจำแนก หรือใช้กับรายการที่ไม่มีข้อมูลบ่งบอกว่าเป็น
รายการเพิ่มชื่อเรื่องจำแนก

2 - Analytical entry

ใช้สำหรับรายการเพิ่มชื่อเรื่องที่เป็นรายการจำแนก

เขตข้อมูลย่อย

≠ a - Uncontrolled related / analytical title ชื่อเรื่องที่เป็นรายการเพิ่มชื่อเรื่อง หรือ
ชื่อเรื่องที่เป็นรายการจำแนก

≠ n - Number of part / section of a work ใช้บันทึกเลขของตอน / ส่วนของงาน

≠ p - Name of part / section of a work ใช้บันทึกชื่อของตอน / ส่วนของงาน

ตัวอย่าง

245 10 ≠ a ภาคใต้ น h [แผนที่]

500 ๒๒ ≠ a แผนที่ 1 ภาคใต้ตอนบน. - แผนที่ 2 ภาคใต้ตอนล่าง

740 02 ≠ a ภาคใต้ตอนบน

740 02 ≠ a ภาคใต้ตอนล่าง

บรรณานุกรม

การทำบัตรรายการโสตทัศนวัสดุ. (2531). กรุงเทพฯ : คณะทำงานกลุ่มโสตทัศนศึกษา ห้องสมุด
สถาบันอุดมศึกษา.

สวัสดิชัย เกรียงไกรเพชร. (2535). เส้นโครงแผนที่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุพัฒน์ ส่องแสงจันทร์. (2543). สื่อโสตทัศนในห้องสมุด. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สุวีริยา
สาส์น.

สุวันนา ทองสีสุใส. (2543). MARC 21 สำหรับระเบียบหนังสือ/เอกสาร. ขอนแก่น : สำนัก
วิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

Ferguson, Bobby. (1999). *Cataloging nonprint materials*. Englewood, Colorado :
Libraries Unlimited.

MARC 21 format for bibliographic data : including guidelines for content designation.
1999 ed. (1999). Washington : Network Development and Standards Office,
Library of Congress;

Ottawa : Standards and Support, National Library of Canada.

จงสู้กับตัวเอง ไม่ต้องสนใจใครทั้งนั้น
ไม่มีชนะใด จะยิ่งใหญ่เท่าการชนะตัวเอง

ละครเรื่อง ตีตระกุลช่ง